

AUDIOGRAFEN

FAGBLAD FOR AUDIOGRAFER | NR 3 – 2016 | www.audiograf.no

delta

Fagpressen **F**

FRA NAS- KONGRESS 2016

i Trondheim,
11 – 14. september 2016

Arendalsuka

Hørselsrehabilitering
i Norden

Sånn har vi det:

REIDUN-MERETE MÅEN

Nasjonal faggruppe
for tinnitus og nedsatt
lydtoleranse

Valg 2016
Landsmøte

Made for *you*

Et helt nytt høreapparat for smarttelefoner

Halo™ 2 fra Starkey er på kontrakt! Selvfølgelig med telespole og trykknapp. Tilby dine pasienter Halo™ 2 i dag og opplev hvor enkelt et avansert høreapparat kan være.

For smarttelefoner

Enkel og hurtig oppkobling til telefon og styrings-app. Kompatibel med iPhone®, iPad®, iPod®, Apple Watch® og noen Android telefoner.

Tinnitusmaskererer

Innebygget, individuelt justerbar støygenerator og egen tinnitus-app.

Telespole

Fullt programmerbar telespole med M/T-balanse.

Ny nettbutikk for audiografer

Bestill enkelt høreapparater, tilbehør, og renseutstyr med mere. Få umiddelbar ordrebekreftelse og full kontroll på ordrehistorikken her:

www.starkeypro.no

Starkey.no | @starkeyhearing | facebook.com/starkeynorway

© 2016 Starkey. All Rights Reserved. 7/16 TJAD2802-00-EE-ST

Halo 2 and TruLink are compatible with iPhone SE, iPhone 6s Plus, iPhone 6s, iPhone 6 Plus, iPhone 6, iPhone 5s, iPhone 5c, iPhone 5, iPhone 4s, iPad Air 2, iPad Air, iPad (4th generation), iPad mini 3, iPad mini with Retina display, iPad mini, iPod touch (5th generation) and Apple Watch. Use of Apple Watch requires iPhone 5 or later. Apple, the Apple logo, iPhone, iPad, iPod touch, FaceTime, Apple Watch and App Store are trademarks of Apple Inc., registered in the U.S. and other countries.

[LEDER]

Da er vi i gang etter sommeren, og jammen er det mye som skjer denne høsten. Bladet kommer litt senere enn vanlig denne gangen, men det skyldes at vi ønsket å rapportere fra NAS kongressen som ble arrangert i Trondheim nå i september. For de som ikke hadde anledning til å delta på kongressen håper jeg får et innblikk i kongressens innhold gjennom Audiografen. Deltagerne på NAS 2016 fikk oppleve en fantastisk kongress, et faglig program med god faglig tyngde og en rød tråd som knyttet foredragsholderne opp mot hverandre og temaene opplevdes som en eneste helhet. Fantastiske rammer rundt kongressen, gjorde det hele til (nok en gang) en fantastisk opplevelse. Åpningen startet med flott orgelkonsert i Nidarosdomen med påfølgende mottagelse i Erkebispegården. Trondheim viste seg fra sin fineste side med sol og høye temperaturer, og hotellet var storslagent. Jeg er fortsatt full av beundring og sitter igjen med masse lærdom og inntrykk. Gratulerer til faglig og praktisk komite av kongressen, dette greide dere med glans.

Under «Meet your Guru» sesjonen fikk vi møte de store foredragsholderne i små grupper og kunne stille spørsmål eller bare lytte til samtalen. Et lite utdrag fra de to største foredragsholderne kan dere lese om inne i bladet. Vi var så heldige å få et lite intervju med David Baguley, en person vi nok vil høre mer fra når det gjelder Hyperacusis. Deltagerne på Posterutstillingen ble også godt besøkt under deres sesjon, og vi kan være stolte over mange flotte prosjekter. Vi vil helt sikkert høre mer fra disse prosjektene fremover. Det er Landsmøte i november og vi håper mange får anledning til å delta på disse to dagene. En litt ny vri på arrangementet denne gangen, men som David Baguley sa – vi utvikler oss best ved å dele kunnskap. Gjennom arbeidsgrupper får vi nettopp muligheten til det. Landsmøtet er viktig, der staker vi ut vår fremtid. Om du ikke kan møte selv, så diskuter saker med audiografkollegaer du kjenner som skal dit. Så blir kanskje din stemme hørt gjennom dine kollegaers valg, hvis dere er enige da.

Sittende redaksjons virketid nærmer seg slutten, vi har kun ett nummer igjen før nye krefter tar over. Ny krefter tar også over i styret og andre komiteer. Vi presenterer listen med forslag til nye representanter til redaksjonen, styret og de andre komiteene. Dette kan bli dem som skal løfte oss videre. Vi ønsker alle et godt Landsmøte.

Redaktør
Siri Merete Bergseth

INNHOOLD

Nordisk Audiologisk Kongress 2016	6
David Baguley: – Kommunikasjon viktigst for personer med nedsatt lydtoleranse	11
Sånn har vi det: Reidun-Merete Måen	15
LM16 Program	16
Landsmøte 2016	18
Litteraturtipset	29
Arendalsuka	30
HA-statistikk	31

REDAKSJONEN redaksjon@audiograf.no

Redaktør
Siri Merete Bergseth
Arbeidssted: Molde Sjukehus
Mobil: 913 14 803

Annonseansvarlig
Elin Barrock
Arbeidssted: Oticon AS
Mobil: 95 77 20 06

Redaksjonsmedlemmer
Elise Liverød Hagen Aune
Arbeidssted: Dr. Kåre Lund-Iversen

Mona Elisabeth Hansen
Arbeidssted: Molde Sjukehus

Varamedlemmer:
Pr. dags dato er det ingen varamedlemmer

Audiografens adresse:
Audiografen
v/Siri Merete Bergseth
Mali Furunesvei 3
6414 Molde

Deadline for materiell:
3/2016 - 22. august
4/2016 - 14. november

Annonsepriser:
Årsavtale 1: 4 x ½ side: kr 21 000,-
Årsavtale 2: 4 x 1/1 side: kr. 30 000,-
½ side enkeltannonse: kr. 7000,-
1/1 side enkeltannonse: kr. 9000,-

Forsidefoto:
Foto: shutterstock.com

Stillingsannonser:
¼ side: kr. 2000.-
½ side: kr. 4000.-

Stillingsannonser blir fortløpende lagt ut på nett etter som de kommer inn. Dette koster kr. 4000. Ønskes stillingsannonser trykt i Audiografen bestilles dette spesielt og kostnader er som beskrevet over. Ekstrakostnader ved mangelfullt materiale tas opp med trykkeriet, og trykkeriet sender egen faktura på dette.

Abonnementspris:
Kr. 500.- pr. år

Layout og trykk: Merkur Grafisk AS

Merkur Grafisk er godkjent som svanemerket bedrift.

PÅ KONTRAKT FRA 1. JULI 2016

UNIQUE440 FASHION MINI BTE med EASYWEAR tynnslange

Med U4-FM utvider Widex produktporteføljen sin med en mini BTE for dem som ønsker et lite og kosmetisk attraktivt apparat. U4-FM har programmerbar trykknapp VOL eller PRG, eller en kombinasjon av disse.

Alle DEX fungerer sammen med U4-FM.

Nå har hverdagen blitt enklere med den nye EASYWEAR tynnslange fra Widex som benytter de samme domene som alle våre RIC-apparater.

En enklere hverdag for deg og alle Widex brukerne!

I hvilke tilfeller bør jeg vurdere tynnslangeapparat framfor apparater med receiver?

- når øregangen er for liten til at en RIC-S passer.
- ved fuktighetsproblematikk i øregangen.

Medisan Høreapparater AS

Ordre/bestillinger: 22 59 90 60

Teknisk/audiologisk support: 22 59 90 80

WIDEX UNIQUE™
LIVE LIFE LARGE

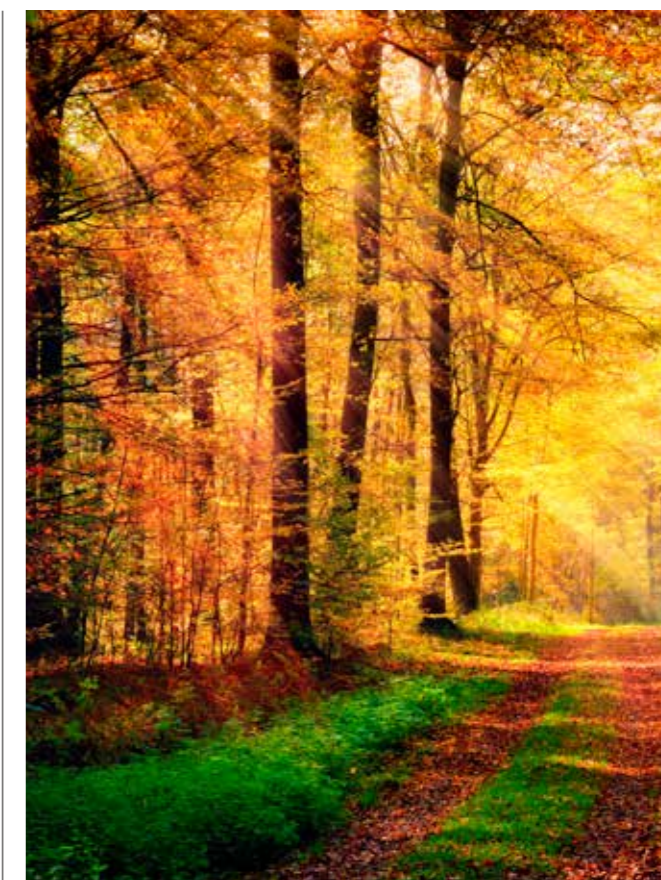
[STYRET INFORMERER]

Via Facebook, der veldig mange av oss audiografene er venner med hverandre, kan det se ut som om de aller fleste av oss har hatt en vel overstått sommer. For styret har det vært vanskelig å koble helt ut med tanke på den høytaktive høsten vi står ovenfor. Arendalsuka sparket det hele i gang med to arrangementer med hørsel som tema, der vi deltok i det ene debattpanelet ved siden av 3 toppolitikere. Deretter fulgte et nasjonalt «audiologopedi» - møte der et mulig tverrfaglig samarbeid var tema. NAS i Trondheim var en fantastisk arena, både faglig og ikke minst et sted der vi møter både andre profesjoner og kollegaer fra andre land. Og så: I november skal vi endelig igjen skal være vertskap for våre egne når vi arrangerer arbeidsseminar og vårt treårige landsmøte: LM16.

Etter at Stortinget i fjor høst vedtok at audiografene skal utredes for en større rolle i hørselsomsorgen har det dessverre ikke vært bevegelse i saken. Byråkratiet har sine begrensninger, og vår sak er ikke den eneste som skal følges opp under en meget endringsvillig regjering. I september ser vi endelig den spede starten på veien videre. Ledsaget av flere engasjerte fra Legeforeningen skal vi i møte med Helsedepartementet redegjøre for saken vår. Det er en kjensgjerning at styrende organer har lite kunnskap om vårt fagfelt, så vi antar å måtte bygge stein for stein. Grunnmuren skal være bestående av strenge krav til kvalitet. Målsettingen er audiografer med selvstendige statlige avtaler. Avtaler som skal inneha absolutte krav til utdanning, utstyr, etterutdanning og praksis.

«I Norge gjøres det ikke rehabilitering innen hørsel.» Sitatet er gammelt, og bygger bl.a. på at generell rehabilitering skal involvere flere instanser og faggrupper. Vi har vanskeligheter for å svelge en slik ordlyd i all den tid vi daglig opplever å lykkes med nettopp rehabilitering. Vi anerkjenner likevel behovet for en sterk argumentasjon for å påpeke svakhetene i dagens system. Vi mottar ukentlig meldinger på både individ- og systemnivå som motiverer og dokumenterer behovet for langt flere med hørselsfaglig utdanning.

Vi har ambisjoner om at LM16 vil bli så mye mer enn et landsmøte. De av dere som tar turen til Oslo og LM16 skal

igjennom et arbeidsseminar få muligheten til både å lytte, men aller helst si deres hjertens mening om både fag og politikk – og så reise hjem velvitende om at dere har satt deres spor. Et slikt arbeidsseminar i tilknytning til landsmøtet er nytt av året. Konseptet at man gruppevis får tungt faglig påfyll etterfulgt av godt med tid til diskusjoner og casestudier. Gruppelederne tar dette halvveis – den andre halvparten er det medlemmene i gruppa som må stå for. Ta med caser, og problemstillinger dere står ovenfor i hverdagen. I etterkant vil gruppelederne presentere det som forhåpentligvis vil bli fruktbare diskusjoner. Vel møtt!

God høst, hilsen styret.

Leder:

Håvard Ottemo Paulsen
Størsrudkroken 14
2016 FROGNER
Mobiltelefon: 948 02 805 (ikke sms)
E-post: haavard@audiograf.no
Arbeidsgiver: Akershus
Universitetssykehus

Styremedlemmer:

Jorid Løkken
jorid@audiograf.no
Arbeidsgiver: AudioPlus AS

Erik Harry Høydal
erik@audiograf.no
Arbeidsgiver: Siemens AS

Kim Fredrik Haug
kim@audiograf.no
Arbeidsgiver: Starkey AS

Kristin Ødegård
kristin.o@audiograf.no
Arbeidsgiver: Molde Sykehus

1. vara
Camilla Mikkalsen, UNN (Tromsø)

2. vara
Kristin Haugnes, Medisan AS

3. vara
Hanne Ingeborg Berg,
Sandvika ØNH-senter

NAS 2016, TRONDHEIM

Vi håper at de som akkurat har deltatt på Nordisk Audiologisk Kongress 2016 sitter igjen med et like godt inntrykk som oss. To og en halv dag med fantastiske foredrag av fantastiske foredragsholdere. Fantastiske omgivelser i vakkert vær og sommertemperatur.

TEKST SIRI MERETE BERGSETH, ELISE LIVERØD HAGEN AUNE, MONA ELISABETH HANSEN

Trondheim viste seg fra sin beste side. Trondheim kommune arrangerte en flott mottagelse med fantastisk orgelkonsert i Nidarosdomen etterfulgt av sosial mingling å enkel servering etterpå i Erkebispegården. Det faglige innholdet hadde svært høy kvalitet. Det er stort å høre audiologiske stjerner som Harvey Dillon, Anu Sharma, Antje Aschendorff, David Baguley og Sue Archbold. De frie foredragene og posters fikk vist oss at det skjer mye forskning og prosjektarbeid i Norden også. Det er så viktig at vi får delt all denne kunnskapen. Leverandørene viste frem nyheter, måleinstrumenter og annet vi bruker i hverdagen vår som audiologisk fagpersonell og det så ut som standene var godt besøkt. Hotellet og maten var også fremdragende. Kongressen avsluttet med rundebordsdiskusjoner rundt rehabilitering, hva vi gjør i dag, hvordan vi ville ivarett pasienter i et livsperspektiv og hvordan det står til innen rehabilitering i de nordiske landene i dag. Vi skal her gi dere et referat fra de største forelesningene, samt et eget intervju med David Baguley. God lesning!

Harvey Dillon har siden 1979 arbeidet med forskning innen blant annet talediskriminasjonstesting, audiologiske tester i fritt felt, prosessering i høreapparater og tilpasning av høreapparater ved National Acoustic Laboratories (NAL). Han er i dag direktør i NAL og ble i 2000 æret med Ph.D for forskning innen psykoakustikk. Han foredrar rundt om i verden, har skrevet over 200 vitenskapelige artikler, skrevet mange kapitler i bøker og egne bøker,

bøker som i dag brukes verden over innen audiologiutdanningen.

Dillon holdt foredrag om sentrale auditive prosesseringsvansker hos barn. Å ha en diagnose kalt sentral auditiv prosesseringsvanske (CAPD) vil si at barnet har vanskeligheter med å forstå tale – spesielt i støyende lytmiljø. Tilstanden er vanskelig å diagnostisere, og skyldes at symptomene forekommer også i andre sykdomstilfeller hos barn. Det er mulig å behandle, tilpasse og tilrettelegge hverdagen på en god måte med for eksempel lydutfjningsanlegg og/eller høreapparat. Behandlingen er effektiv og fungerer bra, men effekten vil imidlertid avhenge av hvor godt man klarer å identifisere det spesifikke hørselsproblemet. Foreldre og barnehage-/skoleansatte vil gi tilbakemelding på at barnet hører dårlig. Audiogrammet vil vise normale luft- og beinledningsterskler, men resultater fra tale-i-støy tester vil være dårlig

Ikke alle tale-i-støy tester er brukbare ved identifisering av CAPD, og kommer av at man er avhengig av audiologiske tester som undersøker spesifikke egenskaper/evner, hos barnet. Eksempelvis kognitive evner som hukommelse og oppmerksomhet.

Det finnes flere typer for CAPD. Barn med lokaliseringssprosesseringsvansker (SPD, spatial processing disorder) har vanskelig for å fokusere og ta imot beskjed når annen lyd tilføres fra andre retninger samtidig. Tilstanden sees ofte hos såkalte «ørebarn». Diagnosen SPD er funnet ikke å ha påvirkning på kognitive eller språklige evner (noe som er målbart via differensial tester). Et

spillbasert audiologisk treningsprogram er utarbeidet og vil faktisk over tid med regelmessig trening kunne behandle SPD fullstendig.

Det er flere faktorer å ta hensyn til dersom man mistenker CAPD hos barn. Dårlig resultat på dikotiske tester er vanlig for barn med lyttevansker, og dessverre er det i mange tilfeller vanskelig å avgjøre om det skyldes en auditiv prosesseringsvanske eller kognitiv svikt. Lyst til å lese mer om CAPD og studier i tilknytning til det? Sjekk ut: <http://capd.nal.gov.au/>

Anu Sharma er professor innen språk og hørsel og jobber ved Institute for Cognitive Science og Center for Neuroscience at University of Colorado at Boulder. Hennes forskning er fokusert på hjernens plastisitet hos både barn og voksne med hørselstap og cochlea implantat.

Anu Sharma holdt et fyrverkeri av et foredrag om hjernens plastisitet. Hjernens plastisitet er en viktig faktor som kan påvirke kliniske resultater hos personer med nedsatt hørsel som bruker høreapparater eller cochlea-implantater. Hjernens plastisitet sørger for en ramme for hvordan rehabilitering og terapi bør foregå. Anu og hennes team har sett på «cross-modal re-organization» og endringer i plassering av corticale ressurser. De har testet både voksne og barn som enten har fått høreapparat/CI, eller skal få det. For å lese mer om hennes forskning, se følgende link <http://www.colorado.edu/eeglab/>

Antje Aschendorff er professor og sjef ved ImplantCenter ved University of Freiburg i Tyskland. Hun er en

Bilde til venstre: Nidarosdomen
Bilde til høyre: fra venstre Marit Sæther, Kaja Grønnevet og Renate Berg

erfaren ørekirurg og spesialisert innen cochlea-implantater, utvikling og evaluering av intracochleære elektroder og intraoperative bildepresedyrer. Hennes forskning har utviklet mange nye teknikker.

Antje presenterte hvordan hun og hennes kollegaer har funnet indikasjon på signifikante fordeler med direkte elektrisk stimulering innen audiologisk rehabilitering av ensidig døve/assymetriske hørselstap. Det er godt kjent at ensidig hørselsnedsettelse eller døvhets har stor innvirkning på taleforståelse i støy, retningsbestemmelse av lyd, subjektiv opplevelse av handicapfølelse og kan gi vansker i utdannings-situasjonen. Likevel foregår en debatt rundt hørselsrehabilitering. I studien analyserte de pasientenes (88 voksne og 28 barn) etiologi, hvor lenge de har vært døve/hatt nedsatt hørsel, resultat av bruk av Cross-over-apparater og benforankrede høreapparater og cochlea-implantater i et batteri av auditive tester for å bestemme hodeskyggeeffekt, summasjonseffekt, squelch og lokalisasjon. Pasientene og foreldrene utførte i tillegg SSQ spørreskjema for å bestemme effekt av behandling med cochlea-implantat og livskvalitet. Resultatene viste at voksne viste signifikante forbedringer på audiologiske tester i støy og retningsbestemmelse, samt fikk høy skår på SSQ-skjema.

Interessant nok var dette uavhengig av hvor lenge de hadde hatt nedsatt hørsel/vært døve. De andre resultatene varierte og viste at varighet av døvhets/assymetriske h.tap hadde noe å si. Selv om hun selv er kirurg

kunne hun ikke vektlegge nok hvor viktig hørselsrehabilitering er. Audiologisk rehabilitering er overlegent konvensjonelle pseudostereotypiske løsninger. En nøye evaluering, veiledning, rådgivning og rehabilitering hos en dedikert implantat-klinikk er byggesteinene for optimale resultater.

Gjennom sitt foredrag kom Antje inn på viktigheten av å se på ørene individuelt og mener at ensidig døve/hørselstap bør få vurdert CI. Motivasjonen hos pasientene for å motta behandling var ønske om tilbakeføring til normalen, åpningene som tilgang til utdanning ville gi en enklere hverdag. BAHA og Cross-apparater viste dessverre liten effekt i deres studie, da de fungerte som negative forsterkere (altså fikk motsatt effekt) og pasienten opplevde okklusjon av sitt beste øre. Målinger viste at pasientene med cross-apparater ikke gjenopprettet binaural hørsel. Rehabiliteringen er og blir det viktigste for denne gruppen pasienter.

Sue Archbold er leder for The Ear Foundation i Nottingham, UK. Hun er audiopedagog og har utviklet metoder for vurdering og oppfølging av unge barn med implantat. Hun er verdenskjent for sine foredrag og opplæringskurs. Hun er blant annet svært opptatt av kommunikasjonen med pasientene, og at hvis kommunikasjonen ikke er riktig så vil heller ikke teknologien gi full effekt.

Sue stiller spørsmålet «Er rehabilitering nødvendig i dag?». Hun svarer gjennom hele sin forelesning at «Ja, det er det». Sue fremhever at teknologien har gjort mye for de hørselshemmede. Brakt nye mulig-

«DET ER STORT Å HØRE AUDIOLOGISKE STJERNER SOM HARVEY DILLON, ANU SHARMA, ANTJE ASCHENDORFF, DAVID BAGULEY OG SUE ARCHBOLD.»

heter for den hørselshemmede. Men en ting vi ikke greier å gjøre noe med og som alltid vil stå fast er forholdet til omgivelsene. Innvirkningen på familie, venner og omverdenen har ikke endret seg. Vi gir mye informasjon til de som rammet av et hørselstap og vi trener og rehabiliterer, men gjør vi det ikke noen ganger for mye? Hvor mye forstår den hørselshemmede og hva greier de å bruke i hverdagen sin? Sue henviser til Luterma som sier «When emotion is high... cognition is low...». Sue fremhever viktigheten av å være bevisst når vi snakker og når vi lytter. Vi må invitere til respons fra pasientene. Rehabilitering er ikke noe vi gjør med folk, men noe vi lærer dem å gjøre med seg selv. Hjelp folk uten å forhåndsdomme dem og vi må anerkjenne folks følelser. Det er pasientenes hørsels-klinikk ikke våre (fagpersonenes), det er pasientens mål ikke våre. I dag møter vi finansielle utfordringer over hele verdenen, men vi må sikre oss at penger blir brukt på hørselsrehabilitering vil spare samfunnet for store kostnader på den andre siden.

David Baguley er i disse dager under jobbbytte, men i skrivende stund er han leder for avdelingen for Audiologi og hørsels-implantater ved Cambridge University Hospital, UK. Han har en Ph.D innen tinnitus, MBA og Consultant Clinical Scientist, og har gitt ut over 150 publikasjoner. Han er medforfatter i en rekke bøker som omhandler og hans forskning fokuserer på tinnitus og nedsatt

Foto: Siri Merete Bergseth Denne skulpturen stod rett utenfor hotellet. Ikke tilfeldig, men passende i rammen rundt NAS kongressen.

Cleas Möller

Carina Wikström, Elin Barrock og Claus Hornemann

Merete Vanebo, Anita Olsen, Ann-Kristin Brynhildsvoll og Tonje Dybsland

Haakon Arnesen, leder NAS, under åpningen av NAS-kongressen.

David Baguley

lydtoleranse med utgangspunkt i forståelse av symptomer og innovative behandlingsmetoder. I hans nye jobb vil han fortsette med forskning innen hans store interessefelt.

Baguley snakket om diagnostisering og behandling av Hyperacusis/Misofoni. Han brukte dessverre mye av sin tid i forelesningen på definisjoner, og mistet derfor mye dybde rundt behandling i klinisk praksis. Det brukes mange ulike definisjoner for begreper som hyperacusis, misofoni og fonofobi, og han mener vi bør bruke nedsatt lydtoleranse som fellesbegrep og at begreper som hyperacusis, pain hyperacusis, misofoni osv. brukes for å spesifisere hvilken form for nedsatt lydtoleranse det snakkes om.

Baguley mener mye handler om kontroll. Barn kan for eksempel ha høy lyd så lenge de spiller Play Station og kontrollerer lyden selv, mens de i andre situasjoner reagerer sterkt på samme lydstyrke. Han mener lydens betydning er viktig og at man kan se at «auditory gain» øker med forventninger. Han ser klart at stress og angst henger sammen og at somatikk sjelden er hyperacusis. Baguley bruker ikke lydgenerator så mye, men henviser ofte til psykolog for kognitiv atferdsterapi (KAT). Dette fordi han mener vi (audiografer, audiopedagoger og ønh-leger) ikke kan håndtere angsthåndtering ved hjelp av KAT uten formell utdanning og at

dette er psykologens felt. Likevel stiller han spørsmål rundt hva vi kan gjøre før vi henviser til psykolog. Dessverre kommer det ikke frem noen klart svar på dette. I Norge har vi ikke psykologer med kunnskap nok om nedsatt lydtoleranse eller tinnitus å henvise til, og dette er nok et problem i mange land. Man bør ha tilknyttet psykolog med aktuell kunnskap. Vi var heldige og fikk et eget intervju med David Baguley, dette er presentert for seg selv i denne utgaven av Audiografen.

Thomas Lenarz er Dr. i medisin med Ph.D i pharmacology of the auditory system. Han jobber ved Hannover University Hospital, er direktør ved German Hearing Centre og ved Research Institute og Audio- and Neurotechnology i Hannover. Hans forskning omhandler auditive implantater, biomaterialer for medisinske implantater, audiologi og neuro-otology. Hans foredrag rundt ny teknologi i hørselsimplantater omhandlet både ny allerede utprøvd teknikk så vel som fremtidstanker om hva teknikk kan gjøre i fremtiden. Det er vanskelig å gjengi referat fra en slik forelesning uten fare for å gjengi noe feil. Derfor nøyer vi oss med å referere til tema han snakket om. Biohybrid implants, Local drug delivery, Electrode and Transducer technology, New electrode designs, Advanced signal processing and speech coding, Brain computer in-

terface og Central auditory prosthesis.

Olav Kvaløy har en master i elektronikk og akustikk fra NTH 1986. Han har jobbet i mange år blant annet som audioingeniør ved St.Olavs hospital, men har siden år 2000 vært ansatt på SINTEF med forskning og utvikling, spesielt av avansert hørselvern. Trond Vedul Tronstad er doktorgradstipendiat og jobber for SINTEF IKT Akustikk. Han har en mastergrad innen akustikk fra NTNU. Doktorgraden hans omhandler hørselsskademodellering og base-res på en forståelse av hva som skjer i øret når man belaster det med midtels til høye lydnivå over lang tid.

Foredraget omhandlet ny teknologi og metodikk for å avdekke små terskelendringer. SINTEF jobber med et prosjekt, sammen med blant annet Statoil der målet er å redusere antall personer som får hørselsskader. Vi får høre om hvordan SINTEF prosjektet har videreutviklet et hørselvern som heter Quite Pro(QP100). Dette hørselvernet måler lydnivået både ved trommehinnen og utenfor hørselvernet. På den måten kan man beregne nøyaktig hvilken støydose brukeren har vært utsatt for i løpet av arbeidsdagen. Dette måles med mikrofonene i øregangen og eksponeringen av støy vil logges kontinuerlig gjennom dagen. Man kan også finne ut hvor mye demping hørselvernet har, noe som igjen sikrer riktig bruk. I tillegg er det innebygd en hørselstest i enheten som brukeren kan

starte når man selv vil. Frekvensene som blir målt ved denne hørselstesten er 3000, 4000 og 6000Hz. Dette for å følge med en eventuell utvikling av støyskade. Testen varer i 1-2 minutter og hvilke øre og frekvenser som skal måles, er programmert på forhånd.

I QP100 ligger «hemmeligheten» i øreproppene. Den inneholder to kanaler og har en lekkasjekontroll. Det sjekkes hele tiden at proppene sitter godt. Proppen varsler selv hvis den ikke sitter som den skal. QP 100 inneholder også en adaptiv demping. Det vil si at dempingen følger støyen, samt at den har en aktiv støydemping. Datamengden er stor og gir en ny og unik oversikt over hvordan støybildet er rundt brukeren, hvor god demping hørselvernet har og hvor stor eksponering brukeren er utsatt for. Utstyret vil være et nyttig verktøy for HMS-avdelingene for å kunne få en oversikt over problemområder relatert til støy på en arbeidsplass og av det fokusere innsatsen for å minske hørselsskaderisikoen.

I dagens HMS system blir arbeidernes hørsel testet hvert tredje år etter krav fra myndighetene. Ved å introdusere et hørselvern som Kvaløy og Tronstad her har gjort, kan denne hyppigheten økes betraktelig. Denne kombinasjonen av teknologi og metode kan bli en ny støybarriere i HMS-arbeidet og å være med på å hindre utviklingen av støyskader i industrien.

Posterpresentasjoner

Styrket rehabiliteringstilbud til hørselshemmede i kommunen, Sørlandet Sykehus, Hørselsentralen. Se poster lenger bak i bladet.

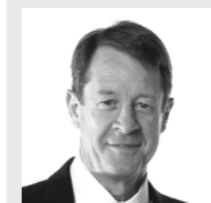
Middle latency respons in children with suspected auditory processing disorder, Siri Wennberg ved St. Olavs Hospital, Trondheim.

Tale er som musikk i mine ører – en studie i musikkaktivitet og taleoppfattelse. Kai Menear, NTNU.

Testing av hørsel og talepersepsjon hos cochleaimplantatbrukere ved hjelp av identifikasjon av nonsensord – ei systematisk forskningsoversikt.

Meet your «guru»

I en av sesjonene fikk deltakerne på arrangementet mulighet for å snakke direkte med hovedforedragsholderne – det vil si at folk flokket seg rundt hver enkelt «guru» og stilte relevante spørsmål i forhold til forskningsarbeidet deres eller leksjonene fra NAS. Vi i redaksjonen gikk til samtlige grupper og lyttet til hva deltakerne var nysgjerrige å vite mer om fra «guruene».

Harvey Dillon:

Hva synes du om frekvenskomprimering i høreapparater? Vi har gjort en del studier på det, blant annet på barn. I alt deltok totalt 450 barn. Barna ble delt i mindre grupper for å kunne se eventuelle forskjeller mellom frekvenskomprimeringen på- og avslått. Disse deltakerne ble fulgt tett fra første gangen de fikk høreapparat (1 mnd – 3 år) og opp mot 5 års alder. Alle barna fikk tilpasset Phonak Naida-apparat. Resultatet av studien viste at frekvenskomprimeringen gjorde «s»-lyd hørbar for barna og det hjalp dem lettere å skille talelydene «s» og «sh», men det ga imidlertid ingen effekt

på utfallet av taleoppfattelse – avhengig av type taletest. En høyfrekvent taletest ga svært gode resultater, men på generell basis ga det null effekt. Jeg vil anta, til tross for at vi testet på kun ett apparat at resultatet om frekvenskomprimering ville vært det samme uavhengig av firma.

Anu Sharma:

Hvordan vil du vurdere om en person er kandidat for høreapparat? Å vurdere høreapparat etter PTA (pure tone average) synes å være lite meningsfullt etter som hørselshemmede har størst problemer med å oppfatte tale i støyende omgivelser – derfor bør behovet ses ut fra resultater fra eksempelvis HINT-test (hearing in noise test) og spørreskjema.

Hvordan få eldre til å bruke høreapparat? Forsøk et enklere hørselssystem først, som for eksempel en samtaleforsterker i 6 måneder. Det vil være en fordel for eldre mennesker med redusert hørsel å kunne akklimatisere forsterkningen gradvis, som igjen vil gi dem tid til å erkjenne behovet for høreapparat. I så måte blir ikke de

tvunget til å gå med noe form for apparat og hjernen vil etter hvert også godta forsterkningen (samt at et slikt system ikke er dyrt å kjøpe). Et viktig budskap er å begynne tidlig som mulig med høreapparat fordi strukturer i hjernen vil forandre seg med graden av hørselstapet. Eksempelvis vil 10 år være for lenge å vente fra hørselstapet oppstod hos en person.

Hvor lang tid bør det maksimalt gå fra et barn får CI på begge ører, og hva er anbefalt til voksne? Det vil alltid være anbefalt med CI bilateralt, noe som handler om domians – hos en person med kun ett hørende øre vil hjernen omstrukturere måten å tolke talelydene for å kompensere for det motsatte døde øre. Hjernen vil lage en egen «pathway» og det er vanskelig å reversere det dersom det går for lang tid til den hørselshemmede får CI bilateralt. Bilateral hørsel har flere fordeler som bl.a binaural summasjon (+3dB), bedre SNR (skille tale fra støy) og retningshørsel. Barn bør om mulig få sitt endre CI i løpet av 1-3 år, mens det hos voksne er vanskeligere å gi faste retningslinjer og bør betraktes individuelt.

5 PÅ NAS

Navn: Ulf Kalla, Audiograf/siv.ing

Arbeidssted: Interacustics, Stockholm

Hva gjør ditt fagfelt spennende?

Det er enda mye uoppdaget og det er mye å forbedre. Jeg elsker å være en problemløser og det er mange nye muligheter innen fagfeltet.

Hva har du funnet interessant her på NAS?

Jeg fant Cross-modalitet med Antje Aschendorff og foredraget om hjernens plastisitet med Anu Sharma mest interessant.

Hvordan implementerer dere ny kunnskap på din arbeidsplass?

Etter at vi har vært på kurs holder vi en presentasjon for mine kollegaer. Siden diskuterer vi hvordan vi kan anvende det vi har lært.

Navn: Anna Lindbom, Audiograf

Arbeidssted: Ekernäs Sjukehus, Finland

Hva gjør ditt fagfelt spennende?

At jeg hele tiden har masse nytt å lære meg. Jeg liker å jobbe med mennesker og får kombinerte teori og praksis på en veldig interessant måte.

Hva har du funnet interessant her på NAS?

Alle de store foredragsholderne som Anu Sharma, Harvey Dillon og Antje Aschendorff har vært helt fantastisk å høre på.

Hvordan implementerer dere ny kunnskap på din arbeidsplass?

Jeg jobber alene som audiograf, men jeg diskuterer ny kunnskap med legen jeg jobber sammen med. Siden jeg jobber alene står jeg også fritt til å implementere relevant ut i praksis som jeg selv vil.

Navn: Therese Maria Melssen, audiograf

Arbeidssted: Hørselssentralen,

Nordlandssykehuset, Bodø

Hva gjør ditt fagfelt spennende?

At man både får jobbe teknisk samtidig som man får jobbe tett på mennesker. Det er en utfordrende jobb der man må se hvert enkelt menneske og deres behov.

Hva har du funnet interessant her på NAS?

Alt har vært veldig spennende. Det er svært interessant å få mer kunnskap om ensidig døvhets, og hvordan hørselsnedsettelse påvirker ulike deler av hjernen og ikke minst rehabiliteringsaspektet. Det er også spennende å høre om forskning som blir gjort. *Hvordan implementerer dere ny kunnskap på din arbeidsplass?*

Vi har audiografmøter der vi tar opp og formidler ny kunnskap og vi diskuterer hvordan vi kan gjøre det rent praktisk her hos oss. I tillegg har vi audiologisk forum der både audiografer, audiopedagoger og ØNH-leger samles for å dele caser, metoder og kunnskap

Navn: Anja Bau, leder for et tale- og høreteam

Arbeidssted/land: Sepsial Center Roskilde, Danmark

Hva gjør ditt fagfelt spennende?

Det som gjør jobben min spennende er å hjelpe mennesker som

har et kommunikasjonshandikap.

Hva har du funnet interessant på NAS?

Det har vært riktige gode hovedforedragsforelesere så langt, og er vanskelig å peke ut et spesielt foredrag.

Hvordan implementerer du ny kunnskap på din arbeidsplass?

Jeg vil ta imot alt vi har lært og ta en diskusjon med mitt hørselsteam når jeg kommer hjem.

Navn: Anne Francis Berg,

Fagkoordinator i et hørselsteam og audiopedagog

Arbeidssted/land: Center for Spesialundervisning i Slagelse, høreafdeling, Danmark.

Hva gjør ditt fagfelt spennende?

Arbeidet innenfor koordinatorrollen går ut på å utvikle et hørselsteam på arbeidsplassen i Danmark. For øvrig er mye av arbeidet mitt satt av til behandling av mennesker med tinnitus, hyperacusis og menière sykdom.

Hva har du funnet interessant på NAS?

Det har vært mange gode innlegg fra hovedforedragsholderne så langt. På parallellsesjonene var det små foredrag om unge med tinnitus og rockemusikere, noe som var veldig interessant for meg.

Hvordan implementerer du ny kunnskap på din arbeidsplass?

Akkurat nå er vi i gang med utvikle et bedre tilbud blant mennesker med meinères sykdom som blant annet innebærer balansetrening, og i den forbindelse har jeg faktisk vært i Norge på HLF Briskeby for inspirerende tips og råd. Foredraget fra David Bagley om tinnitus og hyperacusis er noe jeg absolutt skal ta med meg videre i utviklingen av arbeidet – faktisk er samtlige foredrag aktuelt for meg.

David Bagley:

– Kommunikasjon viktigst for personer med nedsatt lydtoleranse

Hva vil du anbefale audiografer som ønsker å tilby et behandlingsopplegg for personer med nedsatt lydtoleranse?

Hvis man er i startgruppen og skal bygge opp et behandlingstilbud kan det være en god ide og bruke allerede ferdige protokoller, da disse pasientene kan være ganske komplekse i sin plagegrad og genrelt er en utfordrende pasientgruppe. Det er viktig at du husker hva du bør gjøre i neste steg og hvorfor du gjør det. Men husk også å variere behandlingsmetoden/protokoll basert på pasientens individuelle behov og hva pasienten virkelig trenger.

Hvilken «Oppskrift»/protokoll kan du anbefale?

Dette er behørig dekket i en bok kalt «Tinnitus and multidisciplinary approach» som jeg skrev sammen med Andersson. Den er publisert av Wiley Blackwell forlag. En annen bok kalt «Tinnitus - Clinical and Research Perspectives» editert av meg selv og Mark Fagelson, publisert av Plural forlag, har oppskrifter fra psykologi og audiology i tillegg til at boken har et kapittel om tilpasning av høreapparater på pasienter med tinnitus. Den har ganske klare perspektiv på hva en bør gjøre.

Hvordan forklarer du pasientene hva tinnitus er? Bruker du Jastreboffs nevrofysiologiske modell som utgangspunkt?

Prinsippene fra Jastreboffs nevrofysiologiske modell er brukt verden over. Modellen er også brukt for Jastreboff, men det var Pawel Jastreboff som tegnet ned modellen med diagrammer og bokser. Jastreboff fremstilte teorien til noe som enkelt kunne læres bort og bli husket. Det har vært hans store bidrag innen tinnitusbehandlingen.

I Norge har vi ønsker om et enhetlig behandlingstilbud. Vi kan ha små variasjoner, men det er ønskelig med en grunnpilar vi jobber etter slik at pasientene som kommer sikres et behandlingstilbud med kvalitet, et tilbud som ivaretar kvalitet. Blant annet ønsker vi nå å gjøre et forsøk på å implementerer en rapporten, utarbeidet på oppdrag fra Helsedepartementet fra 2005. Hva er dine tanker rundt et slikt prosjekt? Dette er et problem også i UK. Hovedsaklig tilbys tinni-

usbehandling i offentlige sykehus, men tilbudet varierer og det brukes ulike protokoller og prosedyrer. Noe variasjon er krativt og godt, men noen ganger kan det bli for mye. Det vi har gjort er å sette ned regionale nettverksgrupper som møtes fire ganger i året. Der deles kashistorier, praksiserfaringer og andre erfaringer. Vi samler kunnskapen, deler den og fyller på med nytt. Hele UK er nå involvert i dette og det er fantastisk implementert. Vi må være kloke sammen og dele erfaring. Nasjonalt eller regionalt. For å folk til å komme anbefaler jeg også å tiltrekke dere foredragsholdere som kan tilføre noe, men ikke noen som har utgangspunkt i at det kun er en måte å gjøre dette på.

Hvilke audiologiske målinger utfører dere pasienter med tinnitus og/eller nedsatt lydtoleranse? Tinnitusmatching og karakterisering gjør ingen skade, men er vanskelig å gjøre. Det er stor usikkerhet på valideringsgraden, og det tar mye tid som vi heller bør bruke på å snakke med pasientene. Jeg jobber i en klinikk med strenge regler for tidsbruk, noe jeg regner med at dere også gjør. Derfor er det viktig å vektlegge hva tiden skal brukes på. For noen pasienter er slike målinger til nytte, men man bør ikke bruke intensitetsmatching som noe man bruker overfor pasienten for å bevise at deres tinnitus egentlig er ganske stille, når pasienten opplever den som sterkt. Opplever pasienten sin tinnitus som sterk og våre tester sider det er svakt – da er det vi som har feil. En annen ting er at vi måler det i dB, og loudness er målt i opplevd intensitet eller lyd, et forhold mellom opplevd lydstyrke som består av fysiske, fysiologiske og psykologiske komponenter. Brian Moore og Harvey Dillon vil si at slike målinger bare er tull. Forskjellen mellom 5 og 10 dB er ikke det samme som forskjellen mellom 50 og 55 dB. De vil si at vi snakker om et følelsesnivå og der er ikke noe rett eller galt. Jeg synes det er viktig å bruke tiden på å snakke med pasienten fremfor å bruke tiden på målinger som i grunn ikke sier oss så mye.

Det brukes mange begreper rundt nedsatt lydtoleranse. Hyperacusis, Misofoni, Fonofobi, Pain Hyperacusis, Annoyance hyperacusis osv. Snakker vi om det samme?

Ja det gjør vi. Nettopp dette er grunnen til at vi bør bruke nedsatt lydtoleranse som begrep, sett på generelt grunnlag. Da slipper vi disse diskusjonene når vi snakker om alle typer på generell basis som vi gjør nå. Dette er en ting jeg ønsker å gripe tak i i min nye jobb, nettopp for skape mer klarhet i begrepsbruken. Man behandler ikke tinnitus, hyperacusis og misofoni på samme måte og det er kanskje derfor bedre at vi har et overordnet begrep og at vi vet at vi snakker om det samme når vi spesifiserer behandlingsopplegget om vi kaller det «annoyance hyperacusis» eller misofoni.

Hvordan skiller du mellom hyperacusis og recruitment, og hva sier du til pasientene? Man kan ha dem begge samtidig.

Hyperacusis varierer med sinnsstemning, recruitment gjør det ikke. Det er ett unntak og det er pasienter med recruitment som unngår offentlige møtesteder da det gjør dem mer engstelige og/eller mer sensitive. Diffensiering mellom disse to er ingen ren vitenskap enda.

Hva med personer med store hørselstap, som ikke kan nyttiggjøre lydgenerator, eller som blir så forstyrret av lyden at det går ut over taleoppfattelsen?

Er de kandidater for implantater? Nei. Det er veldig vanskelig med denne pasientgruppen. Avspenning med øynene lukket er ofte anbefalt, men for en döv person eller en person med stor hørselsnedsettelse er dette forferdelig. De må ha mer visuelle avslapningsøvelser, ofte pusteøvelser og «Pali Canon mindfulness» kan være brukbart. Dette er en utfordrende gruppe og vi venter i grunn på en medisinsk pille for å hjelpe denne gruppen. Andersson har mange gode råd for avslapning for denne pasientgruppen. David Bagley er medforfatter på flere bøker innen tinnitus- og hyperacusisbehandling. Bøkene kan bestilles på flere nettsider. Han anbefaler oss å lese oss opp på den teori som finnes der, søke bredt og alltid være åpen for nye metoder vi kan flette inn i den behandlingen vi allerede tilbyr.

VI ER BLITT ENDA STERKERE

Bernafon har aldri før kunnet tilby en så sterk og allsidig høreapparatfamilie som nå. Med introduksjonen av Power BTE, har du nå et komplett utvalg BTE, RITE og ITE-apparater.

Prøv våre premium Juna høreapparater til dine brukere.

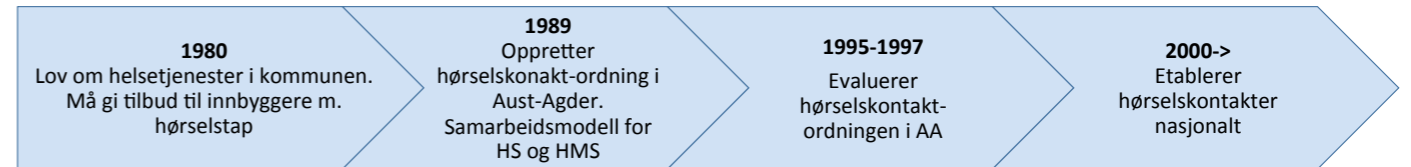
For mer informasjon, gå inn på www.gewa.no

bernafon
Your hearing · Our passion

Styrket rehabiliteringstilbud til hørselshemmede i kommunen

Samarbeidsprosjekt mellom Sørlandet sykehus, Setesdalskommunene og NAV Hjelpemiddelsentral Aust-Agder

Historikk

2014

Hørselskontaktordningen slik den ble etablert på 80-tallet oppleves etterhvert som en sårbar ordning. Innføring av samhandlingsreformen medfører også behov for mer audiologisk kompetanse i kommunene.

Prosjektmodell

Sørlandet sykehus har i samarbeid med Setesdalskommunene i Aust-Agder bevilget midler til å opprette en stilling som kommunal hørselskoordinator/audiograf. Hørselskoordinatoren skal ivareta kommunens ansvar for rehabilitering og gi hørselshemmede nødvendig hjelp og støtte i nærmiljøet. Dette innebærer følgende oppgaver: **vurdering av rehabiliteringsbehov i samarbeid med henvisende instanser, informasjon og veiledning til nyoppdagede med hørselstap, Høreapparatkontroller, utrede behov for hørselstekniske hjelpemidler og informasjonsarbeid til andre instanser i 1.linje. Stillingen skal også bidra til å bedre samhandlingen mellom fagmiljøene i 1. og 2.linje.**

Prosjektstillingen er delt mellom Hørselssentralen SSHF og LMT Setesdal med 50 % stilling på hvert sted. Et delt ansettelsesforhold er vesentlig for å sikre nødvendig forankring i fagmiljøene. Hørselskoordinatoren er Setesdalskommunenes fagperson innen audiologi, og stillingen er samtidig godt forankret i det audiologiske fagmiljøet på Hørselssentralen og Hjelpemiddelsentralen i fylket.

Hørselskoordinator
Dina Risdal

LMT SETESDAL
LOKALMEDISINSKE
TJENESTER
Setesdalssamarbeid
Bykle, Valle, Bygland,
Evje og Hornnes

primax: Gjør lytting lettere.

Reduserer lytteanstrengelsen gjennom dagen.
Klinisk bevist.*

Vi mener at lytting skal være så naturlig og enkelt som mulig. Med den nye teknologi-plattformen primax, har vi nå tatt vår filosofi med Soundability™ til et nytt nivå. primax nye funksjon SpeechMaster™, jobber kontinuerlig for å fremheve samtalepartnerens stemme

over alle andre stemmer ved å optimalisere balansen mellom lyd kvalitet og hørbarhet, inkludert de binaurale funksjonene. Det er klinisk bevist* at primax gjør lytting lettere. primax - uanstrengt hørsel.

signia-pro.no/primax

*Veronika Littmann, Matthias Froehlich, Joel Beilin: "Objective listening effort assessment: The benefit of primax", Whitepaper, Sivantos GmbH, 2016.

Hearing
Systems

SIEMENS

GODT Å HØRE

Godt å høre er en privat audiografklinik som startet opp i Volda november 2015 av Reidun-Merete Måen, ene og alene.

Jeg startet opp uten avtale med ØNH-lege og fokuserte på justering og service av høreapparater til brukere i nærmiljøene. I tillegg fokuserte jeg på forebyggende arbeid og salg av formstøpte støypropper.

Det ble raskt konkludert med at en audiografklinik er et etterlengtet tilbud i disse trakter. Spesielt de eldre er taknemlige for å slippe å reise hele veien til hørselssentralen i Ålesund. I tillegg slipper de å vente på time i ukesvis for å få gjort en rask justering eller service på sine høreapparater.

I tillegg til Volda kommune med sine 9000 innbyggere, så har regionen fått gode veier de siste 10 årene så innbyggere fra 7-8 kommuner kan komme til Volda på under en times kjøring. Så med et nedslagsfelt på ca 45000 innbyggere skal det være et godt kundegrunnlag.

Rett før nyttår ordnet det seg med avtale med ØNH-lege. Jeg samarbeider med Medi3 i Ålesund og ØNH-lege Dag Rieve Kristiansen. Så i slutten av januar når audiometer med IG-måling og testboks var på plass startet jeg også opp med nytilpassing av høreapparater.

Medi 3 videregiver pasienter som er henvist dit, for høreapparattilpassning hos Godt å høre. De som kommer direkte hit tar jeg hørselstest av, informerer de om hørselen og hva som kan være aktuelt for hver enkelt bruker. Jeg informerer også om hvilke valgmuligheter de har når det kommer til anskaffelse av høreapparater, og forskjellen mellom det offentlige og private tilbudet. Ønsker de å fortsette hos meg sender jeg anbefalingsbrev til fastlegen deres og anbefaler henvisning til ØNH-lege ved Medi3.

I min klinikk ønsker jeg å tilby kundene mine et godt og tett samarbeid til de har funnet de høreapparatene de liker best. Etter at full hørselstest er utført tar jeg en grundig høreapparatvurdering. Sammen med kunden setter vi opp mål som skal nås når høreapparatene er tilpasset og tilvenningen er kommet i gang. I tillegg snakker vi en del om forventninger og motivasjon. Jeg ønsker at kundene skal være så godt forberedt som mulig når de får høreapparater.

Etter tilpassningstimen setter jeg opp kontrolltime allerede 3-4 uker etter tilpassing for å forsikre meg om at kunden er godt i gang med utprøvingen og at det

ikke er noe startvansker som gjør at høreapparatene bare blir liggende ubrukt. Dersom det er vante brukere tar vi ofte første kontrolltime noe senere, etter kundens ønske og behov. Jeg følger kundene til de har funnet de høreapparatene de liker best og til vi har oppnådd alle eller mange av målene som vi satte opp på forhånd. Etter utprøvsperioden er over setter jeg opp kundene til årskontrull en gang i året.

I tillegg til vanlig klinikkdager tilbyr jeg også kurs ut mot sykehjem og andre aktuelle aktører. HLF Sogn og Fjordane har flere ganger booket meg inn som foredragsholder om høreapparater og tekniske hjelpemidler for sine medlemmer.

I Godt å høre er jeg både daglig leder, markedsfører, audiograf, sekretær, regnskapsfører, foredragsholder og renholder. Med andre ord så er arbeidsdagene veldig variert og jeg har alltid noe å gjøre. Jeg holder åpent 3 dager i uka. De to andre dagene er jeg audiograf på Nordfjord Sykehus gjennom Helse Førde. Så fra å være usikker på om jeg i det hele tatt fikk jobbe som audiograf når jeg flyttet hjem, så har det ordnet seg med 100 % jobb og litt mer.

Velkommen til arbeidsseminar og landsmøte:

LM16!

Vi vil med dette invitere alle med formell audiologisk kompetanse til delta på vårt arbeidsseminar. Som det fremgår av programmet vil store deler av første dag gå med til vårt landsmøte. Der er det kun medlemmer av Norsk Audiografforbund som kan melde seg på, i tillegg til spesielt inviterte gjester. Se ellers våre vedtekter.

Vi ser spesielt fram til å gjennomføre arbeidsseminaret. Olav Kvaløy (Sintef), Arne Vik (NTNU), Jon Øygaarden (NTNU), Steinar Birkeland (HLF), Terje Elvedal (NAV) og Georg Træland (Sykehuset Arendal) er noen av navnene som skal bidra til å gjøre dette til lærerike dager. Viktigst er likevel deltakerenes egen kompetanse som vi håper vil komme til synlighet i form av gode diskusjoner og erfaringsutveksling.

Med hele tre år imellom hvert landsmøte er det flere av dere som ikke har deltatt tidligere. Selve landsmøtet er en meget formell prosess der det kun er mulig å diskutere de saker som i forkant er innmeldt. At det i år blir et arbeidsseminar er på bakgrunn av tidligere års evaluering der flere har gitt uttrykk for at det er vanskelig å påvirke. Igjennom arbeids-

gruppene mener vi å gi alle deltakere en mulighet til å engasjere seg både faglig og fagpolitisk. Som dere vil se av påmeldingen kan man velge maks 5 grupper i rangert rekkefølge. Vi vil gjøre vårt ytterste for å imøtekomme alles ønsker.

Foreløpige Tema for workshop ifm med Landsmøte for Audiografene:

«Vi har mange og spennende arbeidsgrupper å velge imellom. Det er dessverre kun mulig å delta i to grupper, og vi ber deg gjøre en rangering fra 1-5. Vi vil gjøre vårt ytterste for at alle får sine førstevalg, enten ved å utvide grupper eller andre grep. Som dere ser mangler vi noen gruppeledere, og her tar vi gjerne imot tips.

Gruppeleder: Peter Daniel Zeuthen

I denne gruppen vil det være fokus på selve REM-målingene. Du vil lære og bruke REM-måleutstyr, og få muligheten til erfaringsutveksling med både audiografer og leverandører. Det er her delt opp i en teoretisk og en praktisk del med tips og triks til både erfarne og uerfarne audiografer. Formålet med gruppen er å gjøre deg mer komfortabel med å bruke REM-målinger i dine høreapparatilpasninger, og å gi de av dere som ikke har dette tilgjengelig gode argumenter for denne investeringen i utstyrsparken.

5) Samarbeid med NAV

Gruppeleder: En fra NAF

Vi diskuterer med sikte på å få en felles forståelse av utfordringer som kan ha sammenheng med NAVs regelverk og samarbeidet med NAV. I tillegg diskuterer vi hvordan utfordringene kan løses. Terje Elvedal fra NAV vil innledningsvis orientere om organiseringen av høreapparatområdet i NAV og kort gjennomgå stønadregelverket, endringene i høreapparatunderskrivet høsten 2015 og bakgrunnen for disse. Han deltar også i diskusjonene.

6) APD

Gruppeleder: Tove Leinum Østerlie

Dette vil bli en gruppe med en innledende fagdel med påfølgende diskusjon og erfaringsutveksling. Deltakerne bør ta med egne caser.

7) ABR/ASSR

Gruppeleder: Siri Wennberg

Det blir stadig flere audiografer som gjør ABR og ASSR. Med nye retningslinjer for screening vil dette kunne øke. Utførelsen og en blikk bak teknologien vil her være tema. Det oppfordres sterkt til at deltakerne tar med seg egne tester og problemstillinger, evt hele caser der man er i tvil eller tvert om har gjort seg erfaringer man tenker andre vil ha nytte av. Her vil leverandørene av utstyr for ABR oppfordres til å delta.

8) Framtidens hørselsomsorg

Gruppeleder: Jorid Løkken

Her er stikkord direkteoppgjøravtaler med HELFO/refusjonsrett og pasienter hos audiograf og hvordan dette skal og bør organiseres. Dette er et stort tema. Hvilke krav skal stilles til audiografer med offentlig avtale i form av yrkeserfaring, utdanning og etterutdanning. Type organisering er også tema. «Medisinsk avklarte pasienter» betyr alle må inntas av ØNH-leger før de kan få (nye) høreapparater.

9) Kliniske retningslinjer

Gruppeleder: Agnes Skjelbreid Andressen

Om audiografene skal tas seriøst trenger vi kliniske retningslinjer. Forskjellene på yrkesutøvelsen landet over varierer veldig. Kan man levere et adekvat tilbud når man har 15+ pasienter hver dag? Hvordan kan man overhodet forvente et resultat med høreapparater uten en taleaudiometri? Er det riktig å tilpasse høreapparater på

audiometri gjort av ufaglærte? Hvor langt skal vi justere ned kvaliteten på det vi gjør for å tilfredsstille behovene til systemet? Trenger audiografene en behandlingsveileder de kan slå i bordet med til arbeidsgiverne for å få påkrevd utstyr og tid nok per pasient?

10) NAV HMS

Gruppeleder: Helene Erstad

Stadig flere audiografer blir ansatt på NAVs hjelpemiddelsentraler. Dette kan man argumentere med at gir et bedre utgangspunkt for samarbeid inn mot formidlerne. Det er mange utfordringer og ulik organisering. Stikkord blir erfaringsutveksling og hvordan skape forståelse etatene imellom. Gruppen kan og vil utvikle seg i takt med de ønsker og behov som melder seg fra de som melder seg på, og kan også utvikles til en ren infostand inn mot de kliniske audiografene. Faglig påfyll fra leverandører kan også være mulig, men må da etterspørres.

11) Støy

Gruppeleder: Olav Kvaløy

Forebygging blir mer og mer aktuelt og etterspurt av myndighetene. Alle vet man skades for hvert sigarett man tar, men få eller ingen vet at man skades for hver gang med utsetter seg selv for skadelige støy. Dette er uopprettelig skade. Olav Kvaløy vil i denne gruppen presentere det nyeste innen forskning og hva det jobbes med i dette feltet i Norge.

PROGRAM:

TORS DAG 3. NOVEMBER

09.45 - Registrering/standbesøk
10.30 - Åpning v/ Tone Trøen fra Høyre?
10.45 - Felles presentasjon av ulike workshop?
11.15 - Workshop 1-6
12.00 - Kaffepause - besøke utstilling
12.15 - Workshop 1-6
13.00 - Lunch - besøke utstilling
14.00 - Landsmøte
15.30 - Kaffepause - besøke utstilling
16.00 - Landsmøte fortsetter
18.00 - Avslapning
19.00 - Landsmøtemiddag

FREDAG 4. NOVEMBER

09.00 - Workshop 1-6
09.45 - Kaffepause - besøke utstilling
10.00 - Workshop 1-6
11.00 - Lunch - besøke utstilling
12.30 - Presentasjon av ulike workshop, diskusjon i plenum
14.00 - Avslutning og veien videre.
14.30 - Avreise/vel hjem

1) Tinnitus og nedsatt lydtoleranse

Gruppeledere: Janne Mykkelbost og Hanne Gjønnnes

Tema her er selvforklarende. Stikkord er faglig innledning, begrepsavklaring, kasustikker, behandlingsmetoder, erfaringsutveksling og typer behandling. Med kognitiv behandling på fremmarsj, i hvilke kasustikker kan man benytte seg helt eller delvis av dette?

2) Oppfølging av små barn

Gruppeledere: Marit Sæter og Sissel Pellerud

Stikkord er nye retningslinjer, forskjellig behandlingspraksis av denne gruppen pasienter, erfaringsutveksling og en generell diskusjon rundt ideelle behandlingsforløp. Med Statped i full omorganisering over flere år og mange barn uten tilrettelegging samt meget ulik praksis på dette feltet landet over er det duket for en spennende gruppe.

3) Validering/frittfelt

Gruppeleder: Jon Øygarden

Begrepet validering er tatt i bruk for testing av høreapparater i frittfelt. Øygarden med sine nyutviklede taleaudiometri har gjort et massivt arbeide som nå gjør dette mulig. Her blir det demonstrasjon av metode i tillegg til en teoretisk del. Gruppens medlemmer bør komme med praktiske utfordringer med tanke på hvordan dette skal fungere i klinikken.

4) REM

LANDSMØTET 2016

Det skal i november avholdes Landsmøte i Norsk Audiografforbund. Det er mye bevegelse på flere plan nå, og blant audiografene diskuteres det mange faglige utfordringer.

TEKST: HÅVARD OTTEMO PAULSEN

Landsmøtet er styrets viktigste organ – det er der vi skal bestemme hva styret skal jobbe med. Hvor ønsker vi å være i fremtiden? Audiografer er fortsatt en ganske ukjent yrkesgruppe i det ganske land, og det bør vi ikke være i fremtiden. Det blir ikke færre hørselshemmede vi skal ta hånd om i fremtiden, og det dukker opp stadig nye utfordringer vi må håndtere. Det er på Landsmøtet vi skal stake ut veien, det er her vi skal velge våre representanter som skal lede prosessene. Det er derfor viktig at din stemme blir å finne på Landsmøtet.

Her er noen av sakene som vil bli tatt opp på Landsmøtet. Vi håper du allerede nå kan diskutere med kollegaer, tenker gjennom fordeler og ulemper og gjøre deg opp en mening så du er klar på hva du stemmer for eller imot på landsmøtet.

Innkommne saker

Fra: Styret

Sak: Endring av navn til «Audiografforbundet»

Bakgrunn: Styret ønsker en forenkling. «Norsk Audiografforbund» blir ofte forkortet til «NAF», noe som ikke gir mening. Til internasjonalt bruk vil «Norwegian Association of Audiologists» anvendes.

Forslag: Nytt forbundsnavn: «Audiografforbundet».

Fra: Styret

Sak: Endring av paragraf 3.4.

Bakgrunn: Framfor en ufravikelig regel om at medlemmer som ender medlemsstatus skal frafalle sitt tillitsvern ønsker styret selv å

ta denne vurderingen. Selv om på sikt eksempelvis et differensiert medlem etter hvert vil kunne miste noe av innsikten i faglig utvikling vil vedkommende være en ressurs i en overgangperiode.

Forslag til ny paragraf 3.4.:

Yrkesaktive skal alltid foretrekkes, men alle medlemmer er valgbar. Tillitsvalgte som endrer medlemsstatus i valgperioden skal av styret vurderes for eventuell fratredelse av tillitsvern.

Fra: Styret

Sak: Endring av paragraf 3.5. og 8.4.

Bakgrunn: Alle relevante leverandører bør kunne være støttemedlemmer, og styret bør kunne justere forbundets økonomiske rammer innenfor landsmøteperioden på dette punkt.

Forslag til nye paragrafer

3.5.: Relevante leverandører blir tilbudt støttemedlemskap.

Medlemskapet gir 4 medlemsblad gratis.

8.4.: Kontingent for støttemedlemskap er lik den kontingent som styret til enhver tid fastsetter.

Fra: Styret

Sak: Diverse endringer i handlingsplan, merket med kursiv i vedlegg.

Forslag: Tas til følge.

Fra: Styret

Sak: Opprettelse av et underselskap med tanke på å finansiere driften av forbundet.

Bakgrunn: Forbundet har behov for å være organisatorisk og finansielt rustet for framtidens utfor-

dringer. Dagens økonomi er hovedsakelig forbundet med annonseinntekter og inntekt fra konferanser, og dette gjør oss potensielt sett sårbar. Flere andre aktører deler våre målsettinger om et enda større fokus og allmenn kjennskap til hørselsutfordringer samt videreutviklingen av den totale hørselsomsorgen i Norge. Det er ikke uvanlig at partnere søker aktivt samarbeid om å øke kunnskapen rundt fagfelt og samfunnsmessige utfordringer. Dette forekommer ofte organisert i en felles aktivitet i en egen organisatorisk enhet. Et slikt organ eller selskap, kan styres i fellesskap med representanter fra Audiografforbundet og samarbeidspartnerne. Finansiering kan tenkes dekket hovedsakelig ved deltagerbetingelser for de involverte. For audiografene vil dette kunne gi et forsterket fokus rettet imot målrettet praktisk og politisk arbeid, og ikke minst utdanningspolitiske spørsmål. Det er gjort noen uformelle sonderinger mot enkelte aktører om et slikt samarbeid. Et naturlig forum å starte en slik prosess imot vil være Medtek Norge, med en absolutt målsetting om en full konsensus fra alle leverandørene av høreapparater tilsluttet denne organisasjonen. Det understrekes Audiografforbundet, med våre verdier og etiske regler, til enhver tid skal være premissleverandør.

Forslag: Landsmøtet gir styret fullmakt til å sondere et samarbeid, i første omgang med MedTek Norge, for å inngå en intensjonsavtale om å opprette et slikt organ/selskap.

Se også e-post fra leder ang. økt medlemskontingent for privatansatte.

Landsmøteguiden

For mange er dette det første landsmøtet, og mange kan være usikker på hvordan et Landsmøte foregår og hva som forventes av en når man sitter der. Derfor har vi satt opp en liten LandsmøteGuide. Er alle godt forberedt går det unna i en fei. Noen har helt sikkert hørt at dette er «noe kjedelige greier». Det er synd at noen ser på dette som kjedelig, og kanskje ikke prioriterer det, for det betyr også at de ikke bryr seg om sin egen fremtid. Vær med å bidra, og husk har du stemt har du være med på å forme din fremtidige yrkeshverdag.

Landsmøtet er NAF sitt høyeste orga, bestående av medlemmene og styret. Det er mange regler å forholde seg til på et Landsmøtet, men dette styres av ordstyrer. Ordstyrer vil også lede plenumsdebatter, avstemninger og valg. For at Landsmøte skal foregå uten misforståelser og eller frustrasjoner kan det være lurt å sette seg inn i noen av de viktigste ord og uttrykk, samt regler for oppførsel.

Noe av det første som skjer på et Landsmøte er valg av ordstyrer. Ordstyrer informerer om gjeldene regler og er den som styrer dagsordenen, tidsplanen og forretningsordenen. Det vil bli vagt et tellekorps. Personene som velges til dette skal gjøre telle antall stemmer (for og mot) ved hver votering/avstemning. Det skal også velges en protokollfører som blant annet endringer i protokollen blir lagt riktig lagt inn i møteprotokollen.

I vedtektene (audiograf.no/medlemshaandboka) finner dere paragrafen med forretningsordenen for Landsmøtet. Dette er kjøreregler for avviklingen av Landsmøtet. Her er det viktigste du trenger å vite før Landsmøtet. Forbered deg godt. Det kan være mange saker som skal behandles, og noen kan ta lengre tid enn andre. Hvis alle er godt forberedt og tenkte gjennom sakene på forhånd vil tiden utnyttes mer effektivt og diskusjonene bli gode og saklige.

REGISTRERING. Når man går inn i landsmøtesalen må man registrere seg og man får tildelt et delegatnummer. Du må sette deg ved ditt delegatnummer. Om du må forlate landsmøtesalen under møtet, må du levere inn ditt delegatnummer når du går ut og får det tilbake igjen når du kommer tilbake. Dette gjøres fordi man til enhver tid skal ha oversikt over hvor mange som er i salen. Dette er igjen viktig når man stemmer. Det blir oversiktlig for tellekorps og den som leder landsmøtet.

ORGANISERING. Norsk Audiografforbund foregår saksbehandlingen i plenum. Spørsmål, diskusjon og eventuelle tilleggs- og endringsforslag til det opprinnelige forslaget må komme innenfor en fastsatt tidsramme. Dersom det er enighet og ingen nye forslag blir reist, foregår avstemningen umiddelbart etter diskusjonen.

Innledningene er korte redegjørelser om sakene som skal opp til behandling.

TA ORDET I DEBATTEN. Debatten foregår ved at de som ønsker ordet tegner seg på en talemåte hos ordstyrer for deretter å holde et innlegg.

FORSLAG. Forslag må varsles møteleder før strek settes for å kunne fremmes/trekkes. Forslag som fremsettes til votering må leveres skriftlig til møteleder. Forslaget må være undertegnet med navn. Forslag som ikke har sammenheng med de på dagsorden oppførte saker kan ikke behandles. Forslag til vedtektene må ha sammenheng med den bestemmelse som er foreslått endret i innkallelsen.

INNLEGG. Hver delegat (landsmøtedeltager) har et kort med sitt delegatnummer. Delegater som ønsker ordet, må vise tegn slik at ordstyrer registrerer dem. Dette gjør man ved å løfte opp sitt delegatnummer. Delegatnummeret har to farger og delegatnummeret står på begge sider. For å vise at man vil ha et innlegg, viser man den siden av delegatnummeret som betyr innlegg. Talletiden er bestemt av forretningsordenen.

REPLIKK. Etter hvert innlegg er det anledning til å komme med en replikk. Talletiden for replikk er også nedfelt av forretningsordenen. For å vise at man vil ha en replikk, viser man delegatnummerets replikkside. Den som har fått replikk mot sitt innlegg, kan få svarreplikk.

SAKSOPPLYSNINGER. Når noen har lagt frem feil opplysninger i en sak, kan man bryte inn og komme med riktige opplysninger. Dette gjøres ved å holde opp delegatnummeret sitt og legge hånden over slik at det blir en T. Dette bør brukes med forsiktighet.

STREK. Når en debatt avsluttes, eller det blir foreslått strek, setter ordstyrer strek. Etter det er satt strek kan man ikke lengre tegne seg til talemåten.

AVSTEMNING. Alle avstemninger skjer ved håndsopprekking, så sant ikke landsmøtet vedtar noe annet. Alle avstemninger avgjøres med alminnelig flertall hvis ikke annet er bestemt av NAFs vedtekter. Delegatene kan ikke forlate landsmøtesalen eller komme inn i landsmøtesalen under avstemning.

Hvorfor vente i
10 år?

Oticon | Alta2

Vi introduserer Plus Power - BrainHearing™ for powerbrukere

10 år? Det er så lenge brukere med store hørselstap i gjennomsnitt beholder sine høreapparater*. Vår teknologi har kommet langt de siste 10 årene. Vi vet i dag at vi hører med hjernen og ikke med ørene.

Det er derfor vår nye Alta2 BTE13 105 Plus Power er designet for å hjelpe hjernen med tolkning og

taleforståelse, slik at brukeren forstår lydene som kommer fra ørene. Vi kaller dette BrainHearing.

Neste gang du har en bruker med et stort hørselstap, foreslår vi at du prøver vår nye Plus Power med BrainHearing teknologi.

Oticon Plus Power. High fidelity power.

*2011. Oticon Chili tilfredshetsstudie

For mer informasjon om BrainHearing og vår nye Plus Power kontakt din Oticon-representant på tlf. 23256100 eller se www.oticon.no for å lære mer.

oticon
PEOPLE FIRST

INNSTILLING FRA VALGKOMITEEN TIL LANDSMØTE

Norsk Audiografforbund 3. November 2016.

FORBUNDSSTYRET:

Leder:	Håvard Ottemo Paulsen, Akershus Universitetssykehus (gjenvalg)
Styremedlem:	Kim Haugen, Starkey AS (gjenvalg)
Styremedlem:	Jorid Løkken, Audioplus AS (gjenvalg)
Styremedlem:	Øyvind Raen, Sykehuset Innlandet HF
Styremedlem:	Mari Schmedling, OUS Rikshospitalet
Varamedlem:	Camilla Mikalsen, Universitetssykehuset Nord-Norge - Tromsø
Varamedlem:	Lene Mari Olsen, Finnmarkssykehuset HF - Klinikk Hammerfest
Varamedlem:	Bjørn Aune, Oslo ØNH

REDAKSJONEN TIL AUDIOGRAFEN:

Redaktør:	Inga Reppe, Ullevål Stadion ØNH
Redaksjonsmedlem:	Kristin Vatnan, Akershus Universitetssykehus
Redaksjonsmedlem:	Mathis H. Næss, Haukeland Sykehus
Redaksjonsmedlem:	Andreas S. Hansen, Sørlandet Sykehus HF
Redaksjonsmedlem:	Odd Magne Risan, Masterstudent
Varamedlem:	Camilla Wilson, Gjøvik ØNH
Varamedlem:	Elise Liverød Hagen Aune, Dr. Kåre Lund Iversen

ETISK KOMITE:

Medlem:	Monica Iversen Eide, Sentrum ØNH
Medlem:	Anki Egge, Linderud ØNH
Medlem:	Ingrid N. Kristoffersen, Sørlandet Sykehus HF
Vara:	Siri Merete Bergseth, Molde Sykehus
Vara:	Brigitte Mortensen, Sykehuset Vestfold HF

VALGKOMITE:

Leder:	Monica Rolandsen, Audiografklinikken
Medlem:	Marthe Skjervold, Vestre Viken, Drammen Sykehus
Medlem:	Thomas Torkildsen, Oticon AS
Vara:	Mariann U. Reitan, Gewa AS
Vara:	Elin Barrock, Oticon AS

Forslag til vedtekter for Norsk Audiografforbund

Vi skal stemme over nye vedtekter og da er det viktig at vi har lest og tenkt igjennom endringene slik at vi kan stå inne for de valg vi gjør. Landsmøtedokumentet er sendt dere pr. e-post. Les gjennom foreslåtte endringer og tenk nøye gjennom om du er enig før du evt. skal være med å stemme når vi møtes på Landsmøtet.

HANDLINGSPLAN FOR LANDSMØTEPERIODEN 2016-2019

Handlingsplanen er styrets arbeidsdokument. Her er forslag fra styret. Er du enig så stemmer du for denne, ønsker du tilføyinger eller fjerning av noe, må du fremme forslag om det på Landsmøtet. Les derfor gjennom nå på forhånd og tenk deg om. Har du innvendinger er Landsmøtet stedet for å fremme disse.

Visjon

Audiografer opp og fram!

Formål

Å bedre og sikre audiografers rettigheter, lønns-, arbeids- og utdanningsvilkår

Status

Audiografforbundet har:

- gode politiske kontakter i relevante Storkomiteer
- direkte kontakt med NAV sentralt, helsedepartement og -direktorat
- god økonomi, men må ha stort fokus på økonomiplanlegging
- blitt mer synlig via sosiale media, men vil fortsatt ha stort fokus på synliggjøring
- en ny hjemmeside med inntjeningspotensial
- godt samarbeid med, og har knyttet oss nærmere Delta sentralt
- videreutviklet forholdet til våre samarbeidspartnere

- et stadig behov for økt kontaktflate med styrende enheter og media
- stabil medlemsmasse
- gode fagkurs med et økonomisk inntjeningspotensial
- godt fagblad med stort potensial
- et godt forhold til brukerorganisasjonene
- et voksende nettverk

Hovedutfordring

Audiografer skal ha anerkjennelse for sin kompetanse og betydning innen hørselsomsorgen, og audiografer bør være finne som ansatt hos styrende myndigheter.

Når man kan oppleve 24 timers* hørsel med en enkel lading, life is on

Endelig er det her - Phonak Audéo™ B-R oppladbart høreapparat

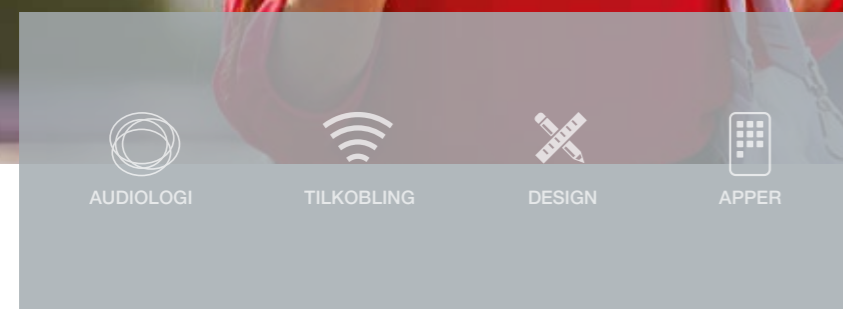
Phonak lanserer Audéo B-R, høreapparatet med raskest lading og lengst brukstid. Med det banebrytende og innebygde lithium-ion-batteriet får brukeren en løsning der man slipper bryet med engangsbatterier. Takket være Phonak AutoSense OS™ kan du være sikker på at de også får den beste lytteopplevelsen på markedet.

Phonak Audéo B-R oppladbart høreapparat med mobil lader. Problemfri hørsel til brukeren - uansett.

www.phonakpro.no

*Forventet resultat når det er fulladet, og opptil 80 minutters trådløs streamingtid. Se www.phonakpro.com/evidence

PHONAK
life is on

resound.com

ReSound LiNX²

La brukeren oppleve Smart HearingTM

God hørsel har aldri vært enklere - eller smartere. ReSound LiNX² er andre generasjon av verdens smarteste høreapparat.

høreapparatene fra sin smarttelefon eller Apple Watch, og mikse lyden individuelt på hvert øre – for å nevne noe.

Med vår unike *Spatial Sense*TM kan brukeren identifisere hvor lydene kommer fra. Dette gir en mer levende opplevelse av omgivelsene.

Trådløs direkte kommunikasjon med smarttelefon og andre trådløse tilbehør, inkludert teleslynge, gir mange fordeler. Brukerne kan styre

- Komplette familie: Mini RITE, RITE, BTE, Power BTE, ITE, ITC
- Programknapp/volumkontroll
- Telespole
- Øre-til-øre kommunikasjon
- Tinnitus lydgenerator
- Trådløs direkte streaming

Våre satsningsområder for perioden 2016-2019

Synliggjøring

Mål: Audiografer skal være synlige som særegen profesjon

Tiltak: Fortsette å være aktive innen relevante utvalg og grupper

Tiltak: Påpeke vår særegenhet i alle relevante fora

Mål: Alle audiografer har kjennskap til hva Audiografforbundet og Delta kan tilby

Tiltak: Være til stede på alle aktuelle arena, være synlig og oppsøkende.

Tiltak: Ha stand på EU, Landsmøte og andre aktuelle arenaer

Tiltak: Invitere Delta til å ha stand på våre landsmøter

Tiltak: Årlig informasjonsmøte for studentene, alle trinn

Tiltak: Framheve Delta i fagblad og medlemsmail

Mål: Politiske myndigheter skal ha kunnskap om Audiografforbundet og vår yrkesgruppe

Tiltak: Opprette direkte kontakt med sentrale og lokale politikere

Tiltak: Orienter seg om Deltas politiske arbeid og påvirke de til å ta i bruk vårt budskap, samt å selv delta på deres arrangement

Mål: Andre profesjoner og brukere skal ha innsikt i hvem vi er og hva vi kan

Tiltak: Informasjonsmøte for studentene

Tiltak: Være åpne til å bidra i tverrfaglige prosjekter

Tiltak: Hjemmesiden

Tiltak: Sosiale og andre media

Tiltak: Fagbladet

Tiltak: Markedsføre oss i Delta

Rettigheter

Mål: Audiografene skal til enhver tid vurderes for en utvidet rolle i hørselsomsorgen, herunder egne offentlige avtaler, rekvisisjonsrett og henvisningsrett

Tiltak: Fortsette å tilstrebe endring i dagens lover og forskrifter ved å påvirke besluttsende myndigheter

Tiltak: Være representert i relevante arbeidsgrupper og utvalg

Tiltak: Audiografforbundet må pleie samarbeidet med Norsk forening for otorhinolaryngologi, Hode- og halskirurgi (ØNHF) og øvrige samarbeidspartnere

Mål: Opprette flere audiografstillinger lokalt og sentralt

Tiltak: Jobbe politisk for å synliggjøre behovet for dette

Tiltak: Tallfeste behovet, men også kostnadene

Tiltak: Påpeke behovet for vår kompetanse der folk bor

Tiltak: Bearbeide våre samarbeidspartnere til å dra i samme retning

Organiseringstiltak

Mål: Audiografforbundet skal ha et styre med god effektivitet

Tiltak: Kontinuerlig revidering av arbeidsinstrukser for styret og utvalg

Tiltak: Vurdere bruk av arbeidsgrupper i forbindelse med styrearbeid

Tiltak: Opprettholde framdriftsplan mellom hvert styremøte, f. eks telefonmøter

Tiltak: Delegere ansvar/arbeidsoppgaver ut til medlemmer på lokalt plan

Mål: En sterkere økonomi med muligheten til mer frikjøp

Tiltak: Utrede muligheten for å etablere nye økonomiske avtaler med våre samarbeidspartnere

roger

Roger™ Table Mic

Fokuser på det som sies, ikke på å høre

I møter med bakgrunnsstøy eller når lydkilden er langt unna, er det kanskje ikke nok med et høreapparat.

Når høreapparat alene ikke er nok, er Roger Table Mic, en trådløs mikrofon som er designet for møter, helt ideell. Med den plassert på bordet er det lett å forstå hva som blir sagt.

Kommuniser, delta og bidra på jobben med Roger Table Mic.

Les mer på www.phonak.no

PHONAK
life is on

Lønns- og arbeidsvilkår

Mål: Audiografer skal ha høyere status og bedre lønns- og arbeidsvilkår

Tiltak: Påse at lønn er et tema i de kommende vurderingene av utvidet rolle for audiografer i hørselsomsorgen

Tiltak: Påvirke Delta til å prioritere høyskolegruppa i sentrale lønnsforhandlinger og søke samarbeide i andre yrkesorganisasjoner i Delta

Tiltak: Vise utad, i de forum der NAF er representert, vilje til å skape en bedre hørselsomsorg

Tiltak: Delta Direkte kan utfordres på spørsmål om lønn og lønnsforhandlinger

Tiltak: Utarbeide et tillegg til standard NS-EN 15927:2010 (Tjenester tilknyttet formidling av høreapparater) om tid til rådighet per pasient

Tiltak: Synliggjøre styrets tilgjengelighet i saker angående lønns- og arbeidsvilkår

Utdanningspolitikk og kompetanseheving

Mål: Master i audiologi

Tiltak: Søke finansiering av dette

Tiltak: God kommunikasjon med utdanningen, NTNU

Tiltak: Søke bedre kontakt med Universitet- og Høgskolerådet

Mål: Påvirke audiografutdanningen slik at de har høy kvalitet på utdanningen.

Tiltak: Faste samarbeidsmøter med utdanningen ved NTNU

Mål: Audiografer skal ha mer og bedre etter- og videreutdanning

Tiltak: Påpeke behovet til utdanningen ved NTNU

Mål: Alle audiografer skal ha faglig høy kvalitet i yrkesutøvelsen

Tiltak: Arrangere fagkonferanse med høyt faglig innhold.

Tiltak: YO- samarbeid innad i Delta, for utarbeiding av kurs og etter- og videreutdanning med studiepoeng.

Tiltak: At standard NS-EN 15927:2010 (Tjenester tilknyttet formidling av høreapparater) skal være et minstekrav.

Mål: Et statlig etterutdanningsfond om det opprettes statlige avtale for audiografer

Tiltak: Etterspørre et slikt fond, på lik linje med tannpleierne

Etikk

Mål: Audiografer i Norge skal etterstrebe en høy standard i yrkesutøvelsen

Mål: Våre medlemmer skal ha en gjennomgående refleksjon over egne holdninger, verdier og handlemåter i alt som inngår i audiografens yrkesutøvelse

Tiltak: Opprettholde etisk arbeidsgruppe bestående av to medlemmer og leder i Etisk utvalg

Tiltak: Styret i samarbeid med etisk komité holder seg oppdatert på utviklingen og eventuelle nye etiske problemstillinger

Tiltak: Opprette egne etiske regler

Tiltak: Ved en eventuell lovendring, sørge for et lovverk som ivaretar Audiografforbundets etiske regler

TINNITUS
THERAPI

S-5000

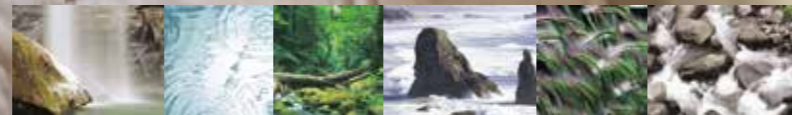

S-650

BST-100

sound oasis®
sleep better. feel better. live better.®

MEDUS AS, Telefon 61 32 90 50, Epost: medus@medus.no, www.medus.no

Soundsaver Pro

Personlig individuelt tilpasset
og formstøpte hørselvern

Meget godt egnet for:

- Olje og Gass
- Bygg og Anlegg
- Næringsmiddelindustri
- Barnehage/SFO

Demper støy og muliggjør
kommunikasjon

Lages både som harde og myke
propper. Lang levetid og meget
høy kvalitet

Markedets eneste regulerbare
passive hørselvern

LITTERATURTIPSET
OKTOBER 2016

For å utvide perspektivet på mestring av hørselstap under mitt mastergradsarbeid, ble jeg av min veileder anbefalt å lese «Vågestykket –veien mot fellesskapet».

Boka gir oss et innblikk i hvordan det er å leve med nedsatt hørsel, om motgang, men også om optimisme og mestring. Vi blir kjent med Inger Anita Herheim gjennom en veldig personlig skildring, fra hun starter med høreapparat som ung jente på 70-tallet og frem til i dag. Boka tar oss igjennom en vanskelig oppvekst med mørke stunder og mobbing. Men også lyspunktene der hun opplever mestring, tross for en alvorlig hørselsnedsettelse, stort sett kun med munnavlesning til hjelp. Hun skildrer en manglende forståelse og kunnskap både fra familie og venner, men også i helse- og skolevesenet for hennes situasjon, og den tøffe kampen hun selv blir nødt å ta for å leve et fullverdig liv i et «hørende samfunn». Den daglige kampen hun har for å bli tatt hensyn til og å få med seg det som ble sagt, skildres ofte:

«Tenk hvor enkelt alt hadde vært om alle snakket tydelig, slik jeg snakket til meg selv i speilet. Hvorfor er det så vanskelig å gjenta noe som nettopp er blitt sagt når noen spør opp igjen? Alle har så forbaska dårlig tid hele tiden. Snakkingen må gå så rasende fort, og det er sjelden noen tar seg tid til å stoppe opp. Et lite øyeblikk. Bare gi seg tid til et lite punktum. Svelge, gi seg tid å puste ut før en puster inn. Må tro jeg har sett det. Folk sluker ordene så en skulle tro det var middagen de holdt på å stappe i seg, uten å gi seg tid til å tygge

maten før de svelger den ned. Det tvang meg til å ha det travelt også. Jeg måtte skynde meg for å følge opp all den snakkingen. Jeg kjente meg som en jeger på jakt etter meningene. Jeg tenkte på fortellingen til far om å sitte stille inni skogen med kikkerten, på utkikk etter skogens vokter. Den svære elgen med hornene som beveget seg så elegant mellom trærne. Far var ute etter fangst å leve av, jeg var ute etter ordene som kunne hjelpe meg å finne ut av det som skjedde rundt meg. Min jakt sesong hadde aldri pause. Den varte hvert sekund av min våkne tid. Søken etter sammenhenger og mening.» (Herheim, 2015, s.114)

Det er en bok som kan gjøre vondt å lese. Men samtidig blir vi kjent med et menneske med en mestringsevne som er nesten ubegripelig. Dette er en viktig bok. Og den er viktig for folk flest, vil jeg påstå, ikke bare de som lever med funksjonsnedsettelse. Den viser oss mennesket bak funksjonsnedsettelsen, og barrierene som ofte ligger i omgivelsene, og ikke i funksjonsnedsettelsen i seg selv. Den er viktig for oss som arbeider i hørselsomsorgen, og ikke minst kan den leses av de mange menneskene vi møter daglig som kjenner disse følelsene på kroppen hver dag; en følelse av å bli sosialt misforstått og ekskludert.

Anita Blakstad Nilsen
Audiograf/lærer
NTNU
Studieprogram audiologi
Institutt for helsevitenskap
Fakultet for helse-
og sosialvitenskap

ARENDALSUKA

Tekst: Eirin Jarno Kristiansen | Foto: Anja Hegg (HLF)

På HLF sin stand

Eirin og Kjetil-Solvik Olsen

Camilla Corenbo tester Kristin Skogen Lund

Arendalsuka er en årlig arena hvor nasjonale aktører innenfor politikk, samfunns- og næringsliv møter hverandre og møter folk for debatt og utforming av politikk for nåtid og fremtid.

Arendalsuka er partipolitisk uavhengig, og har som mål å styrke troen på politikk og politisk debatt.

I forbindelse med Arendalsuka hadde HLF en stand hvor noen av oss Audiografer fra Sørlandet sykehus HF bidro til å hjelpe dem med formidling av informasjon om hørsel.

Det var mulig for folk som kom innom standen å få tatt en hørselscreening for å få en liten pekepinn om det var behov for å gå videre for å få hørselshjelp.

I løpet av de fire dagene vi var på stand under Arendalsuka testet vi ca. 50 personer per dag.

HLF hadde besøk av flere politikere som fikk testet hørselen; Ketil Solvik-Olsen (samferdselsminister), Torgeir Micaelsen (AP), Kristin Skogen Lund (NHO-direktør), Kristin Ørmen Johnsen (H).

Noen politikere var bare innom standen og snakket om hørsel; Erna Solberg (Statsminister), Jorodd Asphjell (AP), Dag Terje Andersen (AP), Torbjørn Røe Isaksen (kunnskapsminister) og Lisbeth Normann (statssekretær helsedepartementet).

Arendalsuka er en morsom og fin avveksling for oss audiografer, og en viktig arena for formidling av hørsel både til politikere og den vanlige mannen i gata.

Nasjonal faggruppe for tinnitus og nedsatt lydtoleranse

Tekst: Siri M. Bergseth | Foto: Tor Johannesen (HLF)

Nasjonal faggruppe for tinnitus og nedsatt lydtoleranse er opprettet med utgangspunkt i et forslag fra Audiopedagogforeningen, til NASU, om å danne et kompetansenettverk. Et flerfaglig forum som skal identifisere fokusområder og jobbe fagpolitisk med disse.

Norsk Audiologisk Samarbeidsutvalg (NASU) er et samarbeid mellom fag- og brukermiljø. Dette er en arbeidsgruppe bestående av Norsk Audiografforbund, Norsk Audiopedagogisk Forening, Norsk Teknisk Audiologisk Forening, Audiologisk utvalg i ØNH legeforeningen, Norges Døveforbund og Hørselshemmedes Landsforbund. Dette utvalget skal jobbe sammen for å styrke samhandlingen mellom de audiologiske organisasjonene, og mellom disse og brukerorganisasjonene. Det er et stort behov for et enhetlig behandlingstilbud innen behandling av tinnitus og nedsatt lydtoleranse.

Rapporten «Behandlingstilbud for tinnitusrammede» fra 2005 er ikke blitt implementert slik hensikten var. Målet var og fortsatt er å få et enhetlig behandlingstilbud i Norge. Nasjonal gruppe for tinnitus og nedsatt lydtoleranse finner rapporten fortsatt gyldig og vil nå bruke den som grunnlag for det videre arbeidet mot målet. Vi er nå helt i startfasen.

Nasjonal faggruppe for tinnitus og nedsatt lydtoleranse består i dag av 4 personer: Siri Merete Bergseth, Norsk Audiografforbund, Håvard Trones, Norsk Audiopedagogisk Forening, Georg Træland, Norsk Tekniskaudiologisk Forening, Ingvild Ørpen, Audiologisk utvalg i ØNH-legeforeningen.

Ingvild Ørpen, Georg Træland, Siri M. Bergseth og Håvard Trones.

AVGANGSKLASSE

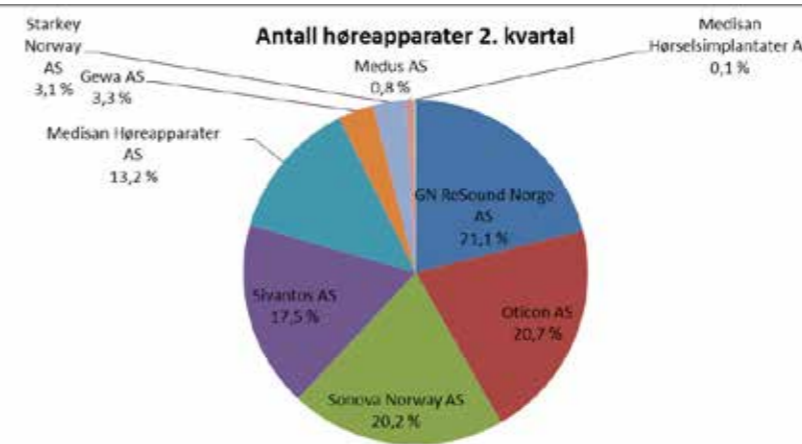
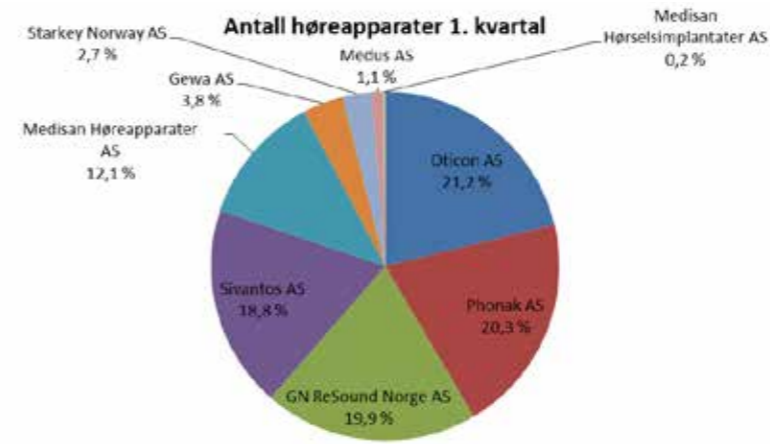
ØVERS FRA VENSTRE: Styrk Andenes, Nils Engseth, Hanne Håland, Jørgen Vestvik Lindgaard, Kai Menear, Lene Therese Hammeren, Jonas Haug, Andreas Hansen, Pål Audun Amdahl, Harald Mogren.

2. REKKE FRA VENSTRE: Stian Hegge Sumstad, Marthe Raanes, Marte Klakken, Susanna Prado Romer, Tom Lyngaas Holsæter.

3. REKKE FRA VENSTRE: Hege Bjørsvik, Cecilie Einvoll Vestgøte, Saada Amina.

4. REKKE FRA VENSTRE: Linn Alise Ludvigsen, Guro Mollan.

5. REKKE FRA VENSTRE: Henriette Rasmussen, Marita Eithun Sletvold, Camilla Wilson, Julie Berre Vinje. Mangler på bilde: Ida Kristine Sørvåg Foldvik, Thomas Dalmo, Maj Helen Alander, Kim Alexander Eriksen, Øyvind Raaen og Elisabeth Kvesetberg.

Hørselsrehabilitering i Norden

Nordisk Audiologisk Selskap (NAS), som har over 30 medlemsorganisasjoner, besluttet i 2014 at gjennomføre en kartlegging av hørselsrehabilitering i Norden. Disse rapportene er verdt å lese og gir et tydelig bilde av hørselsrehabiliteringen i Norden.

NAS avsluttet sin kongress i Trondheim med en rundebord-diskusjon med dette som tema. Selv om vi har ulikoppbygning av hørselsrehabiliteringen ser vi likevel mange likheter og vi må alle jobbe likt om vi skal fremme viktigheten av hørselsrehabilitering. I debatten er det enighet om at vi må påvirke politiske avgjørelser, vi må bli bedre på utdanning og se bredere på hva hørselshemming er. Vi må se utenfor klinikken og se på rammene. Politikerne tror vi kan løse problemer med billig teknologi, dette er en vei vi ikke ønsker å gå. Det dukker opp alternative initiativ og utfordringer i fremtiden, disse må vi møte med å fremme profesjonalitet og høy kvalitet på det vi gjør. Debatten ble avsluttet med et spørsmål om vi går samme veg som i USA der man ser en trend mot «Personal Sound Amplification System», altså billigere høreapparater som man ikke kaller høreapparater men personlige forsterkere. Disse stilles inn via App'er hvor pasienten styrer forsterkningen selv. Er det er fare for at «Specsavers» ta over for audiologien?

Vil du lese mer om tilstanden i de nordiske landene kan du lese hele rapporten eller en oppsummert versjon av den på <http://nas.dk/news/article/1154>

Returadresse:
Siri Merete Bergseth
Mali Furunesvei 3, 6414 Molde

Ved flytting eller endring av arbeidsplass må dette endres
på www.audiograf.no eller ved www.delta.no.

- du skal høre mye

Hearing Is Our Concern™

- helping people

